UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tyrocinium Theologicum

Francolini, Baldassare

Herbipoli, 1710

§. 4. De variis sacrorum Librorum editionibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39295

Visual Library

§. IV.

De variis Sacrorum Librorum editionibus.

73. *Disc.* QUot sunt Sacrorum Librorum editiones, & quæ ex ipsis est ea, quam dicis incorruptam?

Mag. Disces modò, sed antea monendus es, autographos, seu originales, ac primævos veteris Testamenti codices fuisse omnes Hebraicos, exceptis Tobiæ, Judith, Esdræ, & Danielis libris Chaldaicè primùm datis, & secundo Machabæorum libro, quem fuisse primitùs Græcè conscriptum testatur S. Hieronymus. Originales verò novi Testamenti libri fuêre primitùs Græci, excepto Evangelio secundùm Matthæum, quod fuit Hebraicâ, id est Syriacâ tunc Hebræorum vulgari linguâ primitùs conscriptum, & exceptâ pariter epistolâ Pauli ad Hebræos, quam fuisse Hebraicè à S. Apostolo scriptâm, contendit S. Hieron. contra Originem, qui

eam Græcè exaratam arbitratur. Excipiunt aliqui etiam Evangelium ſecundùm Marcum, quod putant Latinè à S. Evangeliſta traditum.

74. Hæc autem autographa, ſeu originalia ſcripturarum modò habemus nulla, ſed ſolùm apographa, ſeu exemplaria varia, editionésque varias, quæ ad quatuor reducuntur.

Prima editio Hebraica eſt, quam captivitatis Babylonicæ tempore ex integro, & quoad omnia exemplaria deperditam Eſdra Divino plenus ſpiritu de novo, & ex integro quinq; Scribis memoriter dictavit, vel ſaltem, ut probabiliùs dicunt alii, ex parte deperditam, vitiatam, & corruptam priſtinæ fidei reſtituit: Cum hac vel ex Rabbinorum ignorantia, qui poſt S. Hieronymi tempora puncta perperam addiderunt, vel ex Amanuenſium injuria, aut imperitia non penitùs conſentit ea, quæ hodie extat. Et quamvis ejus errores non videantur eſſe tanti momenti, ut ejus quoad fidem,

fidem, & bonos mores cum originali conformitatem impediant, authentica tamen non est, cùm hæc ipsa conformitas nullo nobis Ecclesiæ judicio constet.

75. Ad Hebraicam reducitur Chaldaica, cùm ex Hebraica prodierit lingua Chaldaica. Hæc autem editio, quæ potiùs paraphrasis est, quàm versio, est absque dubio impura, variísque Judæorum fabulis, & Thalmudistarum nugis scatet: utilis tamen esse potest ad Judæos de Sanctissimæ Trinitatis, & venerandæ Incarnationis mysterio convincendos.

76. Ad Hebraicam similiter pertinet Syriaca; hæc enim lingua ab Hebraica, & Chaldaica orta est. Hebræi siquidem Babylone degentes captivi ita Chaldaicè loqui cæperunt, ut tamen Hebraismos aliquos in verbis, & pronunciatione retinerent; hinc orta tertia lingua, quæ à regione dicta fuit Syriaca, quæque dein-

deinceps Hebræis cæpit esse vulgaris, & materna, quâ Christus Dominus creditur usus & modò utuntur Maronitæ, qui Libanum incolunt. Quamvis autem hæc editio magnæ authoritatis non sit, cum hanc aut Divinam, aut autographam, aut autographo conformem nondum declaraverit Ecclesia, magnæ tamen utilitatis esse potest. Primò ad latinam nostram multis in locis firmandam. Secundò ad loca aliquot obscura penetranda. Tertiò ad revincendos Lutheranos, cùm in titulis, & capitum inscriptionibus mentionem faciat jejuniorum Quadragesimæ, venerationis Sanctæ Crucis, commemorationis defunctorum, aliarúmque similium rerum, quas tanquam Romanorum Pontificum traditiones respuunt Lutherani.

77. Editio Samaritana Pentateuchi non differt ab Hebraica, nisi penes characteres, Testatur enim S. Hieronymus in prologo galeato, Esdram

dram novos inveniſſe characteres, & tradidiſſe Judæis, antiquos relinquendo Samaritis. Hæc editio antiquiſſima eſt, & ùt olim fuit, ita modò eſſet ingentis authoritatis, ſi ad nos perveniſſet illibata, adhuc tamen utilis eſt ad elucidandum vulgatæ editionis ſenſum.

78. Secunda editio Græca eſt: hæc autem multiplex fuit. Novem præſertim inter alias numerantur à Scriptoribus ſacris. Omnium prima eſt ſeptuaginta Interpretum, ſecunda eſt Aquilæ, tertia Symmachi, quarta Theodotionis, quinta & ſexta incerti auctoris, ſeptima S. Luciani Martyris, octava Heſichii Monachi, nona Origeniana. Præcipua inter has eſt ea 72. interpretum ſeniorum Hebræorum, qui juſſu Ptolomæi Philadelphi Ægyptiorum Regis ducentis, & quinquaginta circiter annis ante Chriſtum natum ſeni ex qualibet Tribu, & utriúsque linguæ, Hebraicæ, nimirum, & Græcæ

pe-

peritissimi spatio 72. dierum in insula Pharos mirabili consensione Divinas, litteras ex Hebraica lingua in Græcum idioma transtulerunt. Hac olim usi sunt Apostoli, & Evangelistæ, sempérque usa est Ecclesia Græca; Latina verò per sexcentos circiter annos, nec unquam fuit reprobata; authentica tamen modò non est, cùm non sit pura, suóque conformis originali, teste S. Hieron. in præfatione ad Paral. Utilis tamen est ad vulgatam nostram elucidandam. Cùm verò hæc, quæ est præcipua, authentica non sit, absque dubio nec erunt reliquæ Græcæ versiones.

79. Tertia editio Latina est, quæ adeò multiplex fuit, ut innumeras hujusmodi versiones fuisse dicat S. Augustt. Duæ inter has præcipuæ fuêre: una antiqua incerti Auctoris, quam Italam, id est Latinam vocat S. Aug. communem S. Hieron. veterem S. Gregor. Altera nova à S. Hieronymo data, qui jussu S. Damasi

Romani

Romani Pontificis vetus Teſtamentum ex Hebræo Latinum fecit, & novum Græcæ fidei reddidit. Diu fuit magna lis in Eccleſia, utra ex his præferenda eſſet, ſed non longè poſt S. Gregorii tempora conflata eſt una ad communem Eccleſiæ uſum, quæ nec antiqua, nec nova, ſed vulgata communis dicta fuit, quia nimirum libri nonnulli leguntur in ea eo modo, quo in antiqua, & alii eo modo quo in nova, & hæc eſt hodierna vulgata noſtra multorum ſæculorum uſu in Eccleſia recepta, & de qua tandem ſpeciali Concilii Tridentini decreto proviſum eſt ſeſſ. 4. *Ut pro authentica habeatur, & ut eam nemo quovis prætextu rejicere audeat, vel præſumat.*

80. Quarta editio vernacula eſt, quæ tam multiplex eſſe poteſt, quàm multæ ſunt linguæ vernaculæ, nempe vulgares, & propriæ cujúſque regionis. Et quidem reipſa fuêre multæ, præcipuæ tamen ex Orientalibus fuêre Arabica, Æthiopica, Perſica,

&

& ex Occidentalibus Germanica, Gallica, Hiſpanica, Polonica, Anglica, Italica, Hungarica, Belgica, Hibernica, quarum nulla authentica eſt, quia nulla ut talis declarata fuit ab Eccleſia, quæ præterea duo circa has verſiones conſtituit. Primùm, ne in publico Eccleſiæ uſu, præſertim in Miſſa, legantur paſſim Scripturæ in vulgari lingua: Sic enim Tridentinum ſeſſ. 22. c. 8. *Et ſi Miſſa contineat magnam populi fidelis eruditionem, non tamen expedire viſum eſt Patribus, ut vulgari paſſim linguâ celebraretur.* Alterum, ne hujuſmodi vulgares Sacræ Scripturæ verſiones omnibus indiſcriminatim legi permittantur, cùm juxta quartam Indicis regulam à Sixto V. & Clemente VIII. approbatam, *experimento manifeſtum ſit, plus inde detrimenti, quàm utilitatis oriri ob hominum temeritatem.*

81. Ex his infer, ſolam vulgatam Latinam eſſe authenticam, & Fidei noſtræ regulam, ſiquidem de ſolâ hac

hac nobis constat ex definitione Ecclesiæ esse verè Divinam, nempe conformem textui originali. Ad solam autem Ecclesiam, quæ infallibilis est, pertinet id definire. Quare optimè Aug. *Evangelio non crederem, nisi me Ecclesia commoveret authoritas.*

82. *Disc.* Súntne omnia, quæ continentur in Scripturis, dictata Scriptoribus sacris à Spiritu Sancto?

Mag. Videtur probabilior sententia Melchioris Cani, Bellarmini, Andreæ de Vega, aliorúmque docentium, aliqua præsertim ex naturaliter notis, ut quod *Alexander constituit prælia multa* sicut dicitur 1. Machab. cap. 1. aliáque hujusmodi non esse dictata à Deo, sed ab ipsis Scriptoribus sacris dicta, assistente tamen Spiritu Sancto, ac providente, ne quid falsum, vitiosum, & quocúnque modo reprehensibile scriberent. 1. quia non erat necessarium ut Deus ipse dictaret omnia. 2. quia ipse S. Lucas in suæ historiæ Evangelicæ præfatiun-

fatiuncula se omnia scripturum promittit, ùt audivit ex ore Apostolorum, qui *ab initio viderunt* : diceret autem, *ut accepi à Deo dictante*, ùt dixit Sanctus Paulus ad Galat. c. 12. loquens de Evangelio, quod prædicabat. *Neque enim ego ab homine accepi illud, neque didici, sed per revelationem Jesu Christi* ; ut similiter dicunt passim Prophetæ, quorum sunt ea. *Hæc dicit Dominus*, vel : *Factus est sermo Domini ad me dicens.* 3. quia idem Paulus 1. ad Cor. c. 7. distinguit inter ea, quæ erant præcepta, & dictata Divina ab iis, quæ ipsi non erant à Deo dictata. Nam dicit ; *Præcipio non ego, sed Dominus :* & paulò post : *Cæteris dico ego non Dominus* ; quamvis hæc ipsa sua doctrina esset à Spiritu Sancto sibi assistente, unde subdit, *Puto autem, quod & ego Spiritum Dei habeam.* Nec facit, quòd passim Patres dicant, nullam esse syllabam in Scripturis, quæ non sit plena mysterio, quæque non habeat multos sensus: id enim

enim dicunt, ut significent sic esse ferè semper. Cæterùm quem alium sensum, quàm litteralem continent ea verba: *Alexander constituit prælia multa?*

§. V.

De multiplici Librorum Sacrorum sensu.

83. *Disc.* QUoniam de sensu Scripturæ sermo incidit, quotuplex ille est? & quis est? Audivi enim non semel esse multiplicem.

Mag. Respondet S. Gregorius Nazianzenus in epist. ad Nemes. *Est in Scripturis nostris duplex sensus, alter internus, & spiritualis, alter externus, nec litteræ corticem excedens.* Externus, qui & litteralis dicitur, est ille, quem ipsa verba proximè, & immediatè nobis exhibent. Spiritualis verò, qui & mysticus dicitur, non per ipsa verba, sed per rem verbis significatam nobis à Spiritu Sancto exhibetur. Et quia spiritualis iste sensus, seu potiùs